

Sammanträdestid: 14.10.2026 kl. 18:30 - 20:31

Sammanträdesplats: Geta skola

Medlemmar

Ordinarie ledamot

- x Ingvar Björling, ordf
- x Björn Ekblom, vice ordf
- x Helena Martinsson
- x Kaj Eriksson
- x Madeleine Mattfolk

Suppleant, personlig ersättare

Ove Humell
Jenny Stara
Tryggve Sundblom
Erika Berndtsson-Öhberg
Tomas Viitala

Övriga deltagare

Niklas Oriander, kommundirektör

Frida Sjöroos, ordförande i Geta kommunfullmäktige

Tiina Zetterman, ekonom

Undertecknande av protokollet

Ingvar Björling
Ordförande

Niklas Oriander
Protokollförare

Protokolljustering

Protokolljustering sker direkt efter sammanträdet.

Helena Martinsson

Björn Ekblom

Kallelsens utfärdande och protokollets framläggande till påseende

Sammanträdeskallelsen har utfärdats samt anslagits på den elektroniska anslagstavlan för offentliga delgivningar i Geta kommun (hemsidan www.geta.ax/anslagstavla) den 8.10.2026. Delgivning av protokollet med meddelande om att det finns för allmänt påseende på Geta kommuns hemsida anslås på den elektroniska anslagstavlan den 15.10.2026 om inte annat beslutas under sammanträdet. Protokollet, inklusive bilagor, framläggs också till allmänt påseende på kommunkansliet i Geta samma datum.

Sammanträdestid 14.10.2026 kl. 18:30

Sammanträdesplats Geta skola

§ 50 Sammanträdet konstituerande	1
§ 51 Delgivningar	2
§ 52 Barnomsorgsavgift 2027	4
§ 53 Arbetsplan för daghemmet Kotten i Geta 2026-2027	5
§ 54 Utlåtande över Oasens budgetförslag 2027	6
§ 55 Arbetsplan Geta skola 2026-2027	7
§ 56 Arbetsplan för Getas fritidshemsverksamhet 2026-2027	8
§ 57 Kommunens vattenanslutningar	9
§ 58 Översyn och utveckling av Geta kommuns återvinningscentral	11
§ 59 Utlåtande över NÅUDs budgetförslag 2027 samt ekonomiplan 2028-29	14
§ 60 Utlåtande över Ålands kommunförbunds förslag till budget 2027 och ekonomiplan 2028-29	16
§ 61 Utlåtande över KSTs förslag till budget 2027 och ekonomiplan för åren 2028-29	17
§ 62 Utlåtande över förslag till nytt utjämningsystem	18
§ 63 Fritidsplan 2026	20
§ 64 Mötets avslutande, besväransvisning	21
Besvär- och rättelseanvisning	22

Dnr:

§ 50

Offentligt

Sammanträdets konstituerande**Sammanträdets öppnande**

Sammanträdet inleddes kl. 18.30 i Geta skola.

Beslutförhet och laglighet

Kommunstyrelsen konstaterade sig lagligen sammankallad och beslutför

Föredragningslistan

Kommunstyrelsens godkände föredragningslistan enligt utskickad kallelse med följande tillägg:

- Fritidsplan 2026

§ 51

Delgivningar

Offentligt

Beredare

Kommundirektören

Protokoll, kallelser, cirkulär och beslut från nämnder, arbetsgrupper, kommittéer, kommunalförbund och andra kommuner

Ålands räddningsnämnds protokoll 4, 17.9.2026

Norra Ålands äldreåd protokoll, 10.9.2026

Oasen, förbundsstyrelsens protokoll 8, 17.9.2026

KST, förbundsstyrelsens protokoll 9, 22.9.2026

NÅUD, förbundsstyrelsen protokoll 5,6 9.9. och 8.10 2026

Tjänstemannabeslut**Kommundirektör****Kommundirektör Niklas Oriander**

13/2026	16.06.2026	Kommunkansliets öppethållningstider under sommaren 2026
14/2026	06.08.2026	Jordförvärv i Geta
15/2026	28.08.2026	Jordförvärv i Geta
16/2026	10.09.2026	Inbetalning till Geta cancerfond
17/2026	16.09.2026	Korrigerig av arbetserfarenhetstillägg
18/2026	16.09.2026	Infopunkt 2026 - avtal

Byråsekreteraren**Byråsekreterare Barbro Jansson**

3/2026	15.06.2026	Ansökan om Hemvärdsstöd för Barn
4/2026	08.10.2026	Ansökan om Hemvärdsstöd för Barn.
5/2026	08.10.2026	Ansökan om Hemvärdsstöd för Barn

Äldreomsorgens föreståndare**Äldreomsorgsföreståndare Janice Häggblom**

24/2026	26.05.2026	Arbetsavtal
25/2026	29.05.2026	Utbetalning av semesterdagar
26/2026	01.06.2026	Arbetsavtal
27/2026	01.06.2026	Arbetsavtal
28/2026	10.06.2026	Arbetsavtal
29/2026	11.06.2026	Anhållan om arbetsledighet
30/2026	06.07.2026	Periodplats
31/2026	13.07.2026	Anhållan om arbetsledighet
33/2026	11.08.2026	Anhållan om arbetsledighet
34/2026	11.08.2026	Arbetsledighet utan lön
35/2026	11.08.2026	Utbetalning av semesterdagar
37/2026	21.08.2026	Anhållan om partiell arbetsledighet
38/2026	24.08.2026	Arbetsavtal
39/2026	01.09.2026	Anhållan om arbetsledighet
40/2026	01.09.2026	Anhållan om arbetsledighet
42/2026	25.09.2026	Stöd för närståendestöd
43/2026	30.09.2026	Anhållan om arbetsledighet utan lön

Utbildningschefen

Kommunstyrelsen i Geta

14.10.2026

Utbildningschef Geta Cecilia Johansson

18/2026	22.05.2026	Anställande av timlärare läsåret 2026-2027
19/2026	02.07.2026	Meddelande om avslutande av arbetsavtal
20/2026	05.08.2026	Ansökan om graviditetsledighet, föräldraledighet
21/2026	21.09.2026	Anställning av vikarierande lärare i barnomsorg
22/2026	21.09.2026	Anhållan om arbetsledighet
23/2026	21.09.2026	Anställning av barnskötare i barnomsorg
24/2026	21.09.2026	Anställning av vikarierande barnskötare i barnomsorg
25/2026	24.09.2026	Anhållan om ledighet från skolgång
26/2026	29.09.2026	Anställning av barnskötare i barnomsorg

Geta

Utbildningschef Cecilia Johansson

25/2026	11.06.2026	Fastställande av barnomsorgsavgift
26/2026	11.06.2026	Fastställande av barnomsorgsavgift
27/2026	14.09.2026	Fastställande av fritidshemsavgift
28/2026	14.09.2026	Fastställande av fritidshemsavgift
29/2026	14.09.2026	Fastställande av barnomsorgsavgift
30/2026	14.09.2026	Fastställande av barnomsorgsavgift
31/2026	14.09.2026	Fastställande av barnomsorgsavgift
32/2026	14.09.2026	Fastställande av barnomsorgsavgift
33/2026	14.09.2026	Fastställande av barnomsorgsavgift
34/2026	14.09.2026	Fastställande av fritidshemsavgift
35/2026	14.09.2026	Fastställande av barnomsorgsavgift
36/2026	05.10.2026	Fastställande av barnomsorgsavgift

Daghemmets föreståndare

Tf daghemsföreståndare Cecilia Lind

17/2026	01.06.2026	Ansökan om barnomsorgsplats på Kotten
18/2026	16.06.2026	Anställande av vikarierande barnskötare
19/2026	24.06.2026	Anhållan om arbetsledighet
20/2026	04.09.2026	Sv: Anhållan om barnomsorg
21/2026	04.09.2026	Anhållan om OB-vård
22/2026	08.09.2026	Anställande av barnskötare

Skolans föreståndare

Skolföreståndare Monika Mattsson

15/2026	11.08.2026	Ansökan om partiell tjänstledighet
16/2026	19.08.2026	Timanställning som lokalvårdare på Geta skola
17/2026	20.08.2026	Timanställning som lokalvårdare på Geta skola
18/2026	24.08.2026	Avsluta språk
19/2026	29.09.2026	Anhållan om ändring av plats på fritidshemmet, från 100% till 60% från och med 01.10.26
20/2026	05.10.2026	Ansökan om partiell tjänstledighet
21/2026	05.10.2026	Timanställning som lokalvårdare på Geta skola

Kommundirektörens förslag

Kommunstyrelsen beslutar att anteckna att den tagit del av ovannämnda dokument samt att det inte är påkallat att ta upp ärende till behandling enligt Kommunallagen 55 §.

Beslut

Enligt förslag.

§ 52 Barnomsorgsavgift 2027

Offentligt

Beredare Utbildningschefen

Kommunen ska fastställa en taxa för den avgift som barnets vårdnadshavare ska betala för barnomsorgen enligt bestämmelserna i LL om barnomsorg och grundskola. Taxan ska avse årets alla månader. En kommun kan besluta om avgiftsfria månader eller om helt avgiftsfri barnomsorg.

Barnomsorgsavgiften för heltidsomsorg får vara högst 240 euro per barn och månad.

Barnomsorgsavgiften för halvtidsomsorg får vara högst 60 procent av avgiften för heltidsomsorg. Om kommunen erbjuder även andra omsorgskategorier än halvtids- och heltidsomsorg ska barnomsorgsavgiften för sådan omsorg tas ut i relation till avgiften för heltidsomsorg.

Kommunen ska senast tre månader före en ändring av avgifterna införs meddela vårdnadshavarna om ändringen.

Förslag till barnomsorgsavgifter 2027 är oförändrat från det förslag som togs fram gemensamt med barnomsorgens föreståndare i Geta, Finström, Sunds och Vårdö inför 2025. Påminnas bör att även fritidshemsavgiften är en barnomsorgsavgift.

Kommundirektörens förslag

Kommunstyrelsen omfattar förslaget till barnomsorgsavgifter för 2027 och skickar dem till kommunfullmäktige för vidare behandling.

Beslut Enligt förslag.**Bilagor** BARNOMSORGSTAXA 2027

§ 53 Arbetsplan för daghemmet Kotten i Geta 2026-2027

Offentligt

Beredare Utbildningschefen

Enligt landskapslag för barnomsorg och grundskola (2020:32) del II kap 1 §2 och ändring (2022:55) ska varje gruppfamiljedaghem, daghem och fritidshem skall uppgöra en arbetsplan som beskriver hur enheten skall förverkliga:

- 1) barnomsorgens målsättning,
- 2) den pedagogiska verksamheten i enlighet med den läroplan som landskapsregeringen fattat beslut om,
- 3) sådana anvisningar som landskapsregeringen utfärdat med stöd av lag samt
- 4) samverkan med vårdnadshavarna, föräldrarna och andra personer som svarar för barnets vård och fostran.

Arbetsplanen skall godkännas av kommunen och skickas för kännedom till landskapsregeringen (2022:55). Vårdnadshavarna skall informeras om innehållet i arbetsplanen.

Vikarierande daghemsföreståndare Cecilia Lind har tillsammans med daghemmets personal utarbetat förslag till arbetsplanen för daghemmet Kotten 2026-2027 enligt bilaga.

Kommundirektörens förslag

Kommunstyrelsen fastställer daghemmet Kottens arbetsplan för 2026-2027. Arbetsplanen skickas för kännedom till landskapsregeringen och arbetsplanen publiceras på kommunens hemsida.

Beslut Enligt förslag.**Bilagor** arbetsplan_for_kotten_20262027 (1)

§ 54 Utlåtande över Oasens budgetförslag 2027

Offentligt

Beredare Kommundirektören

Kommunförbundet Oasen önskar få medlemskommunernas synpunkter gällande förslag till 2027 års budget och ekonomiplan för åren 2028-29. På ett allmänt plan kan konstateras att kostnadsutvecklingen har hållits på en gynnsam nivå gällande driftsbudgeten och investeringarna dels under 2027 och under planåren 2028-29 förväntas bli rimlig. Förändringarna i vårddygnskostnaderna för både ESB och institution mellan budgetåren är marginella och delvis sjunkande.

VÅRDDYGNKOSTNAD	Budget 2027	Budget 2026	Bokslut 2025
ESB	161,81	159,98	161,08
INSTITUTION	265,44	274,26	257,15
GRUNDAVGIFT	44,31	42,89	40,20

Budgetförslaget baserar sig på en c. 90%:ig beläggning vilket är ambitiöst men baserar sig på den verkliga beläggningssituationen både i detta nu och inkommande år.

Kommundirektörens förslag

Kommunstyrelsen i Geta välkomnar budgetförslaget 2027 och ekonomiplanen 2028-29 som positivt och speglar en ekonomiskt efterstänksamhet samt en gynnsam verksamhetsutveckling både för inkommande år. En av Oasens utmaning är fastigheten och behov av underhåll och renoveringar. Ekonomiplanen reflekterar de kostnader som uppstår för medlemskommunerna under planåren. Investeringskostnader slås ut på grundavgiften som kan tänkas stiga på sikt.

Beslut Enligt förslag.**Bilagor** FST 17.9.2026. Budget 2027 och ekonomiplan 2028-2029_

§ 55 Arbetsplan Geta skola 2026-2027

Offentligt

Beredare Utbildningschefen

Enligt landskapslag för barnomsorg och grundskola (2020:32) del III 3 kap. § 12 skall varje grundskola göra en arbetsplan för läsåret som baserar sig på läroplanen. I skolans arbetsplan skall finnas bestämmelser om skolans verksamhet under läsåret. Landskapsregeringen utfärdar närmare bestämmelser om innehållet i arbetsplanen. Arbetsplanen skall godkännas av kommunen och skickas till landskapsregeringen för kännedom.

Skolföreståndare Monika Mattsson har i samråd med skolans kollegium och elever tagit fram förslag till arbetsplan för läsåret 2026-2027 samt uppdaterat övriga planer.

Förutom arbetsplanen med tillhörande trivselstadga skall följande dokument finnas på kommunens hemsida:

Elevhälsoplan

Antimobbningsplan

Jämställdhets- och likabehandlingsplan

ANDTS-plan

Plan för hur samarbete barnomsorg och skola organiseras

Plan för fostrande samtal och disciplinära åtgärder

Kommundirektörens förslag

Kommunstyrelsen godkänner Geta skolas arbetsplan för läsåret 2026-2027. Arbetsplanen tillställs utbildnings- och kulturavdelningen för kännedom. Planerna med tillhörande bilagor publiceras på kommunens hemsida.

Beslut Enligt förslag.**Bilagor** Geta skolas arbetsplan 2026-2027

§ 56 Arbetsplan för Getas fritidshemsverksamhet 2026-2027

Offentligt

Beredare Utbildningschefen

Enligt landskapslag för barnomsorg och grundskola (2020:32) del II kap 1 §2 och ändring (2022:55) ska varje gruppfamiljedaghem, daghem och fritidshem skall uppgöra en arbetsplan som beskriver hur enheten skall förverkliga:

- 1) barnomsorgens målsättning,
- 2) den pedagogiska verksamheten i enlighet med den läroplan som landskapsregeringen fattat beslut om,
- 3) sådana anvisningar som landskapsregeringen utfärdat med stöd av lag samt
- 4) samverkan med vårdnadshavarna, föräldrarna och andra personer som svarar för barnets vård och fostran.

Arbetsplanen skall godkännas av kommunen och skickas för kännedom till landskapsregeringen (2022:55). Vårdnadshavarna skall informeras om innehållet i arbetsplanen.

Skolföreståndaren Monika Mattsson har tillsammans med fritidshemsledaren tagit fram förslag på arbetsplan för läsåret 2026-2027.

Kommundirektörens förslag

Kommunstyrelsen godkänner arbetsplanen för fritidshemsverksamheten i Geta för läsåret 2026-2027. Arbetsplanen tillställs utbildnings- och kulturavdelningen för kännedom. Arbetsplanen publiceras på kommunens hemsida.

Beslut Enligt förslag.**Bilagor** Arbetsplan Geta fritidshem 2026-2027

§ 57 Kommunens vattenanslutningar

Offentligt

Beslutshistorik**Kommunstyrelsen i Geta 20.5.2026 § 28****Beredare** Kommundirektören

Kommunen är i behov av en revidering av vattenanslutningsvillkor, -regler och avgifter. Det nuvarande regelverket som är bifogat behöver bli enklare och tydligare samtidigt som avgifterna behöver bli tydligare och mer enhetliga.

Kommundirektörens förslag

Kommunstyrelsen utser en arbetsgrupp med 1-2 förtroendevalda och med kommundirektören som sammankallare och protokollförare. Kommunstyrelsen önskar ett betänkande från arbetsgruppen under hösten 2026.

Beslut Kommunstyrelsen beslöt att utse Björn Ekblom att ingå i arbetsgruppen.**Bilagor** Vattenanslutningsregler, uppdaterade aug. 2020 (2)
Vattenleveransvillkor, uppdaterade aug. 2020
Vattenanslutningsavgifter (uppdaterad 5.4.2022) GÄLLANDE**Beredare** Kommundirektören

Den tillsatta arbetsgruppen för översyn av kommunens vattenvillkor och avgifter har hittills sammanträtt två gånger. Arbetet har inriktats på att förenkla kommunens nuvarande regelverk, se över anslutnings- och avgiftsprinciperna samt skapa tydligare och mer enhetliga rutiner.

Arbetet med nya vattenanslutnings- och leveransvillkor är ännu inte slutfört och fortsätter därför separat. Arbetsgruppen har däremot kommit så långt att kommunstyrelsen redan nu kan ta principiell ställning till grunderna för avgiftsdebiteringen inför 2027.

En utgångspunkt är att avgifterna bättre ska motsvara kommunens faktiska kostnader. För anslutningsavgifterna föreslås därför en modell där avgiften differentieras enligt anslutningens dimension. För vatten föreslås avgifter från 2 700 euro för 32 mm till 10 250 euro för 63 mm och för avlopp från 3 600 euro till 10 250 euro. Som huvudprincip föreslås även att varje enskild verksamhet ska ha en egen anslutning.

För de löpande avgifterna har tekniska chefen föreslagit en höjning av grundavgiften med

15 procent och övriga avgifter med 10 procent. Detta innebär bland annat en vattengrundavgift om 176,64 euro/år, vattenavgift om 2,95 euro/m³ och avloppsvattenavgift om 5,15 euro/m³.

Med dessa nivåer beräknas vattenverksamheten ge ett resultat om cirka +6 850 euro och avloppsverksamheten cirka -11 000 euro före avskrivningar men med beaktande av annuitetskostnader till Ålands Vatten.

Kommunens nuvarande vattenanslutningsregler från 26.8.2020 föreslås samtidigt att upphävas från och med 1.11.2026. De centrala principerna för avgiftsdebiteringen framgår framöver av kommunens avgifter och taxor, medan nya och förenklade anslutnings- och leveransvillkor bereds separat.

De konkreta avgifterna förs in i *Avgifter och taxor 2027*, som behandlas av kommunstyrelsen den 28.10.2026. Genom § 136 i kommunens förvaltningsstadga är det kommunfullmäktige som fastställer grunderna för uppbärande av avgifter. *Avgifter och taxor 2027* kommer att behandlas och fastställas i fullmäktige i november genom att grunderna föreslås ändras.

Kommundirektörens förslag

Kommunstyrelsen beslutar att

1. godkänna de föreslagna principerna för kommunens vatten- och avloppsavgifter 2027, inklusive differentierade anslutningsavgifter enligt anslutningens dimension och principen att varje enskild verksamhet som huvudregel ska ha en egen anslutning,
2. de konkreta avgiftsnivåerna införs i förslaget till *Avgifter och taxor 2027* för behandling den 28.10.2026, och fastställs av kommunfullmäktige i november 2026.
3. Vattenanslutningsreglerna av den 26.8.2020 upphävs från och med 1.11.2026, samt
4. arbetsgruppen fortsätter beredningen av nya vattenanslutnings- och leveransvillkor samt tillhörande rutiner och avtalsdokument för separat behandling i kommunstyrelsen

Beslut Enligt förslag.

Bilagor Vattenanslutningsregler, uppdaterade aug. 2020 (2)
Vattenleveransvillkor, uppdaterade aug. 2020
Vattenanslutningsavgifter (uppdaterad 5.4.2022) GÄLLANDE
Vatten_Avlopp_Avgifter 2027

§ 58 Översyn och utveckling av Geta kommuns återvinningscentral

Offentligt

Beslutshistorik**Kommunstyrelsen i Geta 2.9.2026 § 48****Beredare** Kommundirektören

Med anledning av politiska diskussioner och initiativ gällande sophantering, finns behov av att se över verksamheten vid Geta kommuns återvinningscentral. De upplevda brister som förekommit inom sophantering och betalningshantering motiverar en genomgång av bemanning, kompetens och rutiner.

Samtidigt finns behov av att se över återvinningscentralens fysiska utformning för att förbättra funktion, säkerhet och användarvänlighet. Kommunen bör även utreda möjligheten att övergå från kontantbetalning till kortbetalning eller annan elektronisk betalningslösning.

Kommunen behöver även säkerställa en ändamålsenlig insamling av förpackningsmaterial från hushållen i enlighet med det åländska producentansvaret och Finlands Förpackningsproducenter Ab (FFP) anvisningar.

För att säkerställa en bred politisk förankring föreslås att en arbetsgrupp tillsätts med intresserade politiska beslutsfattare. Arbetsgruppen bör tillsammans med förvaltningen bereda förslag till åtgärder och redovisa dessa för kommunstyrelsen.

Kommundirektörens förslag**Kommunstyrelsen beslutar**

1. att tillsätta en arbetsgrupp bestående av intresserade politiska beslutsfattare för att se över och utveckla kommunens återvinningscentral,
2. att arbetsgruppen i samarbete med förvaltningen ska se över bemanning, kompetens, rutiner, fysisk utformning, betalningslösningar samt insamling av förpackningsmaterial,
3. att arbetsgruppen särskilt ska beakta FFP anvisningar och möjligheterna till kostnadsersättning inom producentansvaret,
4. att arbetsgruppen ska redovisa sina förslag och ekonomiska konsekvenser för kommunstyrelsen för fortsatt behandling.

Beslut

Kommunstyrelsen beslöt att utse följande personer förutom kommundirektören att ingå i arbetsgruppen:

- Madeleine Mattfolk
- Kaj Eriksson

Kommunstyrelsen beslöt vidare att befullmäktiga kommundirektören att ingå avtal med Paypal Zettle gällande kortbetalning.

Beredare Kommundirektören

Kommunstyrelsen tillsatte en arbetsgrupp bestående av Madeleine Mattfolk, Kaj Eriksson och kommundirektören för att se över och utveckla kommunens återvinningscentral och avfallshantering.

Arbetsgruppen har under arbetets gång sammanträtt, gjort platsbesök vid Geta ÅVC, Saltviks returdepå och en obemannad förpackningsinsamlingsstation samt gått igenom kommunens nuvarande rutiner, avgifter och styrdokument. Arbetet har bland annat omfattat betalningsrutiner, bemötande och service, mottagning av företagsavfall, ÅVC:s fysiska utformning och producentansvaret för förpackningar. Som en konkret åtgärd har kommunen införskaffat Zettle för att möjliggöra kortbetalning och förbättra uppföljningen av avgiftsbelagt avfall.

Arbetsgruppen har tagit fram ett *Utvecklingsprogram för Geta kommuns avfallshantering 2027-2031*. Programmet ersätter den tidigare avfallsplanen 2020-2026 som kommunens övergripande styrdokument för utvecklingen av avfallshanteringen. Programmet behandlar bland annat utvecklingen av ÅVC, mottagnings- och betalningsrutiner, företagens användning av ÅVC, producentansvaret, en separat obemannad station för konsumentförpackningar samt ekonomisk uppföljning och kostnadskontroll. Till utvecklingsprogrammet hör två bilagor:

Bilaga 1 reglerar avfallsfraktioner och mottagningsvillkor vid ÅVC och tydliggör bland annat mottagningsförfarandet och villkoren för företagens användning av ÅVC. Företag som regelbundet använder ÅVC ska ha avtal med kommunen och mottagningen begränsas till avfall och mängder som kan hanteras inom ÅVC:s system.

Bilaga 2 reglerar den planerade obemannade FFP-stationen för konsumentförpackningar, vilken ska hållas organisatoriskt och praktiskt åtskild från den övriga avfallsmottagningen.

Arbetsgruppen har även tagit fram en *instruktion för handhavande av Geta kommuns återvinningscentral*. Instruktionen tydliggör utförarens ansvar för service, sortering, betalning, ordning och säkerhet. Utgångspunkten är att samtliga besökare stannar för genomgång av avfallet och att avgiftsbelagt avfall betalas innan det lämnas i respektive kärl.

En viktig del av översynen gäller kommunens avfallstaxa.

Arbetsgruppen har konstaterat att det finns behov av en tydligare avgiftsstruktur och framför allt en klarare gränsdragning mellan hushåll och företag. Nuvarande taxa innehåller en årlig registreringsavgift om 115 euro för företag och verksamhetskunder som

använder kommunens avfallssystem. Arbetsgruppens utgångspunkt är att ÅVC i första hand är dimensionerad för hushållens behov och att företag som erbjuds möjlighet att använda ÅVC ska betala enligt särskild företagstaxa och i princip bära kostnaden för allt avfall som lämnas.

Kommunstyrelsen kan i detta skede ta ställning till dessa **principer för avgiftsdebiteringen**, medan de konkreta avgiftsnivåerna införs i kommunens samlade **Avgifter och taxor 2027**, som behandlas av kommunstyrelsen den **28.10.2026**. Kommunfullmäktige fastställer både grunderna och avgiftsnivåerna i samband budgetbehandlingen i november.

Den exakta fysiska lösningen för den nya obemannade förpackningsinsamlingen är ännu under fortsatt beredning. Arbetsgruppen har dock tagit ställning till principerna för lösningen och till att insamlingen ska ordnas inom ramen för FFP:s producentansvarssystem.

Kommundirektörens förslag

Kommunstyrelsen beslutar att

1. fastställa *Utvecklingsprogram för Geta kommuns avfallshantering 2027-2031* jämte **Bilaga 1 - Avfallsfraktioner och mottagningsvillkor vid Geta ÅVC** och **Bilaga 2 - Förpackningsfraktioner vid FFP-stationen**,
2. fastställa *Instruktion för handhavande av Geta kommuns återvinningscentral* att tillämpas från och med 1.11.2026,
3. godkänna principerna för den nya avgiftsstrukturen för avfallshanteringen 2027, innefattande en tydligare åtskillnad mellan hushåll och företag, särskilda avgifter för företagens användning av ÅVC samt principen att företag betalar för det avfall de lämnar enligt kommunens företagstaxa. Kommunfullmäktige fastställer slutligen de nya grunderna och avgifterna.
4. konstatera att de konkreta avgiftsnivåerna införs i förslaget till *Avgifter och taxor 2027* för behandling av kommunstyrelsen den 28.10.2026,
5. ge förvaltningen i uppdrag att fortsätta beredningen och genomförandet av den fysiska lösningen för den obemannade förpackningsinsamlingen i enlighet med FFP:s krav och inom ramen för tillgängliga budgetmedel, samt
6. konstatera att arbetsgruppen därmed har fullgjort sitt uppdrag och avslutas.

Beslut Enligt förslag.

Bilagor ÅVC_Avgifter_Taxor_2027_30.9.2026
Utvecklingsprogram_Geta_avfallshantering_2027-2031
Bilagor_Utvecklingsprogram_Geta_avfallshantering_2027-2031
Instruktioner ÅVC

§ 59

Offentligt

Utlåtande över NÅUDs budgetförslag 2027 samt ekonomiplan 2028-29

Beredare

Kommundirektören

Norra Ålands utbildningsdistrikt (NÅUD) har översänt förslag till budget för år 2027 och ekonomiplan för åren 2028-2029 för medlemskommunernas utlåtande.

Budgetförslaget innebär en fortsatt kostnadsökning, främst till följd av avtalsenliga löneförhöjningar, utökade undervisningsresurser och ökade livsmedelskostnader. De sammanlagda budgeterade verksamhetskostnaderna uppgår till 5 197 882 euro, en ökning med 74 604 euro eller cirka 1,5 procent jämfört med budget 2026.

Kostnader enligt verksamhetsområdet	Budget 2027	Budget 2026	Förändring €	Förändring %
Barnomsorg	-273 975	-270 358	-3617	1 %
Barnomsorg	-93 975	-90 358	-3617	4 %
Specialfritidshem	-180 000	-180 000	0	0 %
Förvaltning	-338 502	-323 441	-15 061	5 %
Förvaltning	-338 502	-323 441	-15 061	5 %
Grundskola	-4 523 633	-4 453 536	-70 097	2 %
Annan kommun Hs	-9500	-21 000	11 500	-55 %
Elevhälsa	-286 001	-260 669	-25 332	10 %
Fastighet	-392 738	-450 814	58 076	-13 %
Hemundervisning	-13 600	-8500	-5100	60 %
Högstadiundervisning	-278 779	-2 690 392	-9 739 9,5	4 %
Kök	-280 141	-246 697	-33 444	14 %
Träningsundervisning	-561 000	-600 000	39 000	-6 %
Vågen	-192 861	-175 464	-17 397	10 %
Undervisning	-61 772	-75 943	14 171	-19 %
Grundvux		-13 453	13 453	-100 %
Undervisning	-61 772	-62 490	718	-1 %
Totalsumma	-5 197 882	-5 123 278	-74 604	1 %

Geta kommuns beräknade betalningsandel för år 2027 uppgår till sammanlagt 472 624 euro, varav 315 114 euro avser Godby högstadieskola.

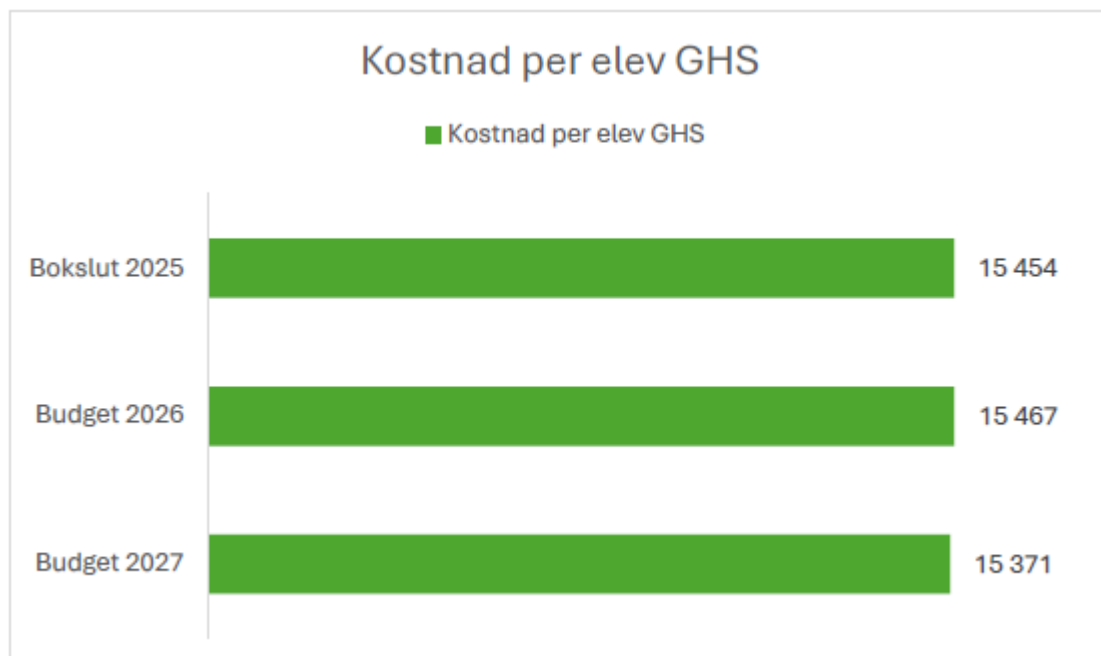
Elevunderlaget vid Godby högstadieskola uppgår läsåret 2026-2027 till 246 elever. Enligt prognosen minskar elevantalet till 238 elever läsåret 2027-2028 och 213 elever läsåret 2028-2029. På längre sikt förväntas elevantalet sjunka ytterligare och uppgå till omkring 190 elever i mitten av 2030-talet.

Det vikande elevunderlaget aktualiserar behovet av att långsiktigt anpassa verksamhetens organisation, undervisningsresurser och kostnadsstruktur till ett mindre antal elever.

En central fråga under planperioden är även Godby högstadieskolas framtida fastighetslösning. Under 2026 har utredningar genomförts kring fastighetens skick och förutsättningarna för en grundrenovering alternativt nybyggnation. Målsättningen är att ett slutligt beslut om fastighetens framtid ska fattas under 2027. Med hänsyn till det förväntat minskande elevantalet och medlemskommunernas ekonomiska förutsättningar är det angeläget att investeringsalternativen bedöms utifrån långsiktig ekonomi och framtida lokalbehov.

Kostnaden per elev vid Godby högstadieskola har enligt budgetförslaget utvecklats enligt följande:

Trots det ökade kostnadstrycket beräknas således kostnaden per elev minska något under 2027.

I investeringsplanen upptas 188 000 euro för 2027, varav 150 000 euro för utredningar och projektering. För 2028 reserveras preliminärt 700 000 euro och för 2029 ytterligare 3,5 miljoner euro för renovering eller nybyggnation. De senare beloppen är schablonmässiga och bygger ännu inte på ett slutligt investeringsbeslut.

Kommundirektörens förslag

Kommunstyrelsen beslutar att som utlåtande över NÅUD:s budgetförslag för 2027 och ekonomiplan 2028-2029 konstatera att budgetförslaget i huvudsak kan omfattas.

Kommunstyrelsen betonar vikten av fortsatt kostnadskontroll och att verksamheten långsiktigt anpassas till det prognostiserade elevunderlaget.

Kommunstyrelsen framhåller särskilt att kommande beslut om Godby högstadieskolas fastighet bör grunda sig på en noggrann jämförelse av grundrenovering och nybyggnation, där såväl investeringskostnader som framtida driftskostnader och medlemskommunernas ekonomiska bärkraft beaktas.

De ännu öppna besluten om fastighetens framtida lösning medför en betydande osäkerhet beträffande investeringsnivåerna och därmed medlemskommunernas framtida kostnadsandelar under planåren 2028-2029.

Beslut Enligt förslag.

Bilagor Budget 2027 NÅUD

§ 60 Utlåtande över Ålands kommunförbunds förslag till budget 2027 och ekonomiplan 2028-29

Offentligt

Beredare Kommundirektören

Ålands kommunförbunds förbundsstyrelse har den 10.9.2026 § 27 behandlat och omfattat förslaget till preliminär budget för 2027. Medlemskommunerna har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter och förslag till utveckling av verksamheten senast den 22.10.2026.

Budgetförslaget utgår från i huvudsak oförändrad verksamhetsnivå jämfört med 2026, med justeringar för pris- och löneutveckling samt Lumparlands utträde ur kommunförbundet vid årsskiftet.

De sammanlagda kommunandelarna uppgår till 335 500 euro, vilket innebär en ökning med 6 800 euro eller 2,1 procent jämfört med 2026.

Geta kommuns andel uppgår till 9 481 euro, en ökning med 360 euro jämfört med föregående år. Av beloppet avser 8 205 euro kommunförbundets ordinarie verksamhet och 1 276 euro kommunala avtalsdelegationen (KAD).

Verksamhetens målsättningar för 2027 fokuserar på digitalisering, kommunal samverkan, kompetensutveckling, intressebevakning samt förnyelse och livskraft. Förbundsstyrelsen har särskilt betonat vikten av fortsatt intressebevakning beträffande landskapsandelssystemets utveckling.

Mot bakgrund av kommunernas ekonomiska utmaningar är det angeläget att kommunförbundet fortsätter att prioritera kostnadseffektiv verksamhet, konkret samordning mellan kommunerna och en aktiv intressebevakning gentemot landskapsregeringen, särskilt i frågor som berör kommunernas finansiering och självstyrelse

Kommundirektörens förslag

Kommunstyrelsen beslutar att omfatta förslaget till preliminär budget för Ålands kommunförbund 2027.

Kommunstyrelsen framhåller vikten av att kommunförbundet även fortsättningsvis prioriterar en aktiv intressebevakning i frågor som berör kommunernas ekonomi, särskilt landskapsandelssystemet, samt verkar för ökad samordning och kostnadseffektivitet inom den kommunala sektorn.

Utlåtandet delges Ålands kommunförbund.

Beslut Enligt förslag.

Bilagor ÅKF 4_Preliminär budget 2027

§ 61 Utlåtande över KSTs förslag till budget 2027 och ekonomiplan för åren 2028-29

Offentligt

Beredare Kommundirektören

Kommunernas socialtjänst k.f. (KST) har utarbetat förslag till budget för år 2027 och ekonomiplan för åren 2028-2029.

Budgetförslaget upptar verksamhetskostnader om sammanlagt 39 677 000 euro, vilket innebär en ökning med 778 000 euro eller 2,0 procent jämfört med budget 2026.

Kostnadsökningen har därmed begränsats till den nivå som medlemskommunerna efterfrågat. Ökningen hänför sig främst till köp av tjänster, avtalsenliga löneförhöjningar och ökade IT-kostnader.

Medlemskommunernas sammanlagda betalningsandelar uppgår till 33 654 000 euro, en ökning med 813 000 euro jämfört med 2026. Geta kommuns preliminära betalningsandel för 2027 uppgår till 452 482 euro. Fördelningen baserar sig på tidigare års befolknings- och skatteuppgifter och kommer att justeras när nyare uppgifter fastställts.

Investeringsbudgeten för 2027 uppgår till 5 695 000 euro och omfattar främst byggnadsprojekt inom specialomsorgen samt utveckling av digitala verksamhetssystem. För planåret 2028 upptas ytterligare investeringar om 5 430 000 euro och för 2029 om 340 000 euro.

De omfattande investeringarna och deras framtida inverkan på kommunernas kostnadsandelar förutsätter fortsatt noggrann ekonomisk uppföljning och långsiktig planering

Kommundirektörens förslag

Kommunstyrelsen beslutar att som utlåtande över KST:s budgetförslag för 2027 och ekonomiplan 2028-2029 konstatera att budgetförslaget i huvudsak kan omfattas.

Kommunstyrelsen ser positivt på att verksamhetskostnadernas ökning begränsats till två procent och betonar vikten av fortsatt kostnadskontroll, effektivisering av verksamheten samt en noggrann uppföljning av de planerade investeringarnas ekonomiska konsekvenser för medlemskommunerna.

Utlåtandet delges Kommunernas socialtjänst k.f

Beslut Enligt förslag.**Bilagor** Budget 2027_KST

§ 62 Utlåtande över förslag till nytt utjämningssystem

Offentligt

Beredare Kommundirektören

Ålands landskapsregering har genom beslut den 22.5.2026 begärt kommunernas utlåtanden över rapporten Strukturella skillnader mellan Ålands kommuner och grundförslag till nytt utjämningssystem (ÅLR 2026/3252). Utlåtandena ska lämnas senast den 30.10.2026.

Utredningen innehåller förslag till ett reformerat landskapsandelssystem med målsättningen att skapa mer likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommunernas lagstadgade service. Systemet föreslås bestå av inkomstutjämning, kostnadsutjämning och ett generellt finansiellt stöd.

Landskapsregeringen efterfrågar särskilt kommunernas synpunkter på systemets målsättningar, utjämningsprinciperna samt hur merkostnader till följd av småskalighet ska beaktas. Utredningen presenterar tre alternativa räkneexempel med olika grad av utjämning.

För Geta kommun är frågan om kompensation för småskalighet av central betydelse. Kommunens begränsade befolkningsunderlag medför strukturella merkostnader inom bland annat barnomsorg, grundskola och äldreomsorg. Samtidigt har kommunen redan utvecklat ett omfattande administrativt samarbete med Finströms kommun och arbetar vidare med att samordna och effektivisera verksamheten.

Ett framtida landskapsandelssystem bör därför utformas så att det beaktar faktiska kostnadsskillnader mellan kommunerna, utan att motverka kommunala samarbeten eller effektiviseringar.

Det är även väsentligt att reformen ger kommunerna långsiktigt förutsägbara ekonomiska förutsättningar. Utjämningssystemets utformning och den totala finansieringsnivån är två skilda frågor, men båda har avgörande betydelse för kommunernas möjligheter att upprätthålla lagstadgad service.

Kommundirektörens förslag

Kommunstyrelsen beslutar att som Geta kommuns utlåtande över grundförslaget till nytt landskapsandelssystem framföra följande:

Kommunstyrelsen understöder målsättningen att utveckla ett transparent, förutsägbart och rättvist landskapsandelssystem som utjämnar strukturella skillnader mellan kommunerna och skapar likvärdiga förutsättningar för den lagstadgade servicen.

Kommunstyrelsen framhåller särskilt följande synpunkter:

1. Kostnadsutjämning och småskalighet. Strukturella merkostnader till följd av småskalighet bör beaktas även för mindre kommuner på fasta Åland. Kommunerna kan inte generellt förutsättas eliminera dessa kostnader genom samarbete, eftersom förutsättningarna varierar mellan olika verksamheter och kommuner. Geta förordar därför en modell där faktisk småskalighet beaktas i kostnadsutjämningen.

2. Kommunal samverkan och effektivisering. Utjämningsystemet bör uppmuntra till samarbete och effektiv resursanvändning. Kommuner som redan genomfört organisatoriska förändringar och samordnat sin verksamhet ska inte missgynnas ekonomiskt. Eventuella förväntningar på ytterligare samarbete måste utgå från realistiska förutsättningar och faktiska möjligheter att uppnå besparingar.

3. Inkomstutjämning. Kommunstyrelsen understöder principen om en långtgående utjämning av skillnader i kommunernas skattekraft. Samtidigt bör systemet utformas så att kommunerna bibehåller incitament att främja inflyttning, företagande och utveckling av den egna skattebasen.

4. Finansiellt stöd och långsiktighet. Den samlade finansieringen måste stå i rimlig proportion till kommunernas lagstadgade uppgifter och kostnadsutveckling. Det generella finansiella stödet bör utformas med tydliga och förutsägbara principer så att kommunernas ekonomiska planering inte försvåras av stora årliga variationer.

Kommunstyrelsen anser att utredningens alternativ med full strukturutjämning utgör den mest ändamålsenliga utgångspunkten för fortsatt beredning, särskilt eftersom modellen även beaktar småskalighetens merkostnader i de mindre kommunerna på fasta Åland. Ställningstagandet innebär dock inte ett godkännande av samtliga föreslagna utjämningsparametrar.

Kommunstyrelsen betonar avslutningsvis vikten av att reformens ekonomiska konsekvenser för varje enskild kommun tydligt redovisas och att kommunerna ges möjlighet att delta i det fortsatta beredningsarbetet innan slutliga ställningstaganden görs.

Utlåtandet delges Ålands landskapsregering senast den 30.10.2026.

Beslut Enligt förslag.

Bilagor Projektdirektiv för projekt Strukturella utmaningar och utjämningsystem
Strukturella skillnader mellan ålands kommuner och grundförslag till nytt utjämningsystem

§ 63 Fritidsplan 2026

Offentligt

Beredare Kommundirektören

Förvaltningen har tagit fram ett förslag till fritidsplan 2026 som beskriver vilka aktiviteter som erbjuds kommunens barn i åldern 7-16 år. Planen beskriver även hur kommunens avser att producera tjänsterna. Fritidsplanen bildar en del av det Landskapsinitierade och delvis finansierade projektet ÅL-IN Fritid och ligger som grund för beviljande av bidrag.

Kommundirektörens förslag

Kommunstyrelsen fastställer kommunens Fritidsplan 2026 och tillställer den till Landskapsregeringen för godkännande.

Beslut Enligt förslag.**Bilagor** fritidsplan Geta 2026

Dnr:

§ 64

Offentligt

Mötets avslutande, besvärsanvisning

Mötet förklaras avslutat kl.20:31.

Anvisning för rättelseyrkande och besvärsanvisning bifogas protokollet.

Sökande av ändring

Det aktuella beslutsprotokollet framläggs till påseende på kommunens elektroniska anslagstavla (www.geta.ax) samt i Geta kommunkansli, Getavägen 2115, samt i förekommande fall även via direkt skriftlig delgivning till part. Protokollsutdrag och bilagor som gäller beslutet kan begäras hos Geta kommuns kansli. Vid oklarheter beträffande möjligheterna till rättelseyrkande eller besväransförande kan part rådgöra med kommundirektören, telefon +358(0)18-359524.

FÖRBUD ATT SÖKA ÄNDRING

Med stöd av 112 § kommunallagen kan rättelseyrkande eller kommunalbesvär inte framställas eller anföras över följande beslut, då beslut endast gäller beredning eller verkställighet:

§§ xx

ANVISNING FÖR RÄTTELSEYRKANDE

Skriftligt rättelseyrkande får framställas av den som ett beslut avser eller den vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (part) samt av kommunmedlemmarna.

I enlighet med 110 § kommunallagen kan skriftligt rättelseyrkande framställas över beslut:

§§ 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64,

Myndighet hos vilken rättelse yrkas är:

Kommunstyrelsen i Geta, e-post info@geta.ax, adress Getavägen 2115, AX-22 340 Geta

Omprövning ska begäras inom 14 dagar från delfåendet av beslutet. Begäran om omprövning ska lämnas in till Geta kommuns kommunkansli per post eller e-postförsändelse senast under tidsfristens sista dag. En part anses ha fått del av beslutet sju dagar efter att brevet sändes, om inte något annat visas. Vid vanlig elektronisk delgivning anses parten ha fått del av beslutet den tredje dagen efter att meddelandet sändes, om inte något annat visas. En kommunmedlem anses ha fått del av ett beslut sju dagar efter det att protokollet fanns tillgängligt i det allmänna datanätet. Dagen för delfåendet räknas inte med i tidsfristen för begäran om omprövning. Om den sista dagen för omprövningsbegäran infaller på en helgdag, självständighetsdagen, första maj, julafton, midsommarafton eller en helgfri lördag, får omprövning begäras den första vardagen därefter. Av rättelseyrkandet skall framgå yrkandet och vad det grundar sig på. Yrkandet skall undertecknas av den som framställer det. Rättelseyrkan ska begäras skriftligt. Också elektroniska dokument uppfyller kravet på skriftlig form. I rättelseyrkan ska uppges:

- det beslut i vilket rättelse begärs
- hurdan rättelse som begärs
- på vilka grunder rättelse begärs.

I rättelseyrkandet ska dessutom uppges namnet på den som har begärt rättelse samt personens hemkommun, postadress och telefonnummer. Om beslut med anledning av rättelseyrkande får delges

som ett elektroniskt meddelande ska också e-postadress uppges.